

# TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 92. ANUL XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septiman: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura oiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru pr. nc. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 22 Nov. (4 Dec.) 1864.

## Diet'a transsilvana.

Siedinti' a din 5/17 Novembre 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara, si dupace se da citire mai multoru petitiuni (a comuneloru Pinticu, Pozmasiu, Ujfaleu si Seplacu: de a fi incorporate la municipiulu Reghinului; a companiei 1, 2. si 3. din fostulu regimentu I. granitierescu pentru caus'a muntiloru revindicati,)

La ordinea dilei e continuarea desbateri asupr'a fondului de concurentia a tieriei, si anume asupr'a propunerii lui Thiemann privitoare la premiarea fereloru cotropite. La acestu obiectu se angajeza o multime de oratori, precum Br. Bedeus, Puscariu, Gull, Br. Friedenfels, I. Balomiri. (de done ori), Budacker, Axentiu Severu, G. Manu, Gaitanu, apoi iar Thiemann, si in fine Rannicher ca repr. reg.: pânacandu presedintele insusi observa, ca obiectulu acest'a lu crede destulu de desbatutu, pentru de a se vota asupr'a lui. Din oratorii amintiti propuneri facusera urmatorii:

Puscariu: ca recerinti'a sa se 'ncuviintieze, dar sa se exprime dorinti'a, ca premiulu pentru unu lupu sa se puna 5, ear pentru unu ursu 10 f.;

Gull: Diet'a sa hotarasca: I. ca dreptu recerintia de premie pentru fere cotropite sa se puna 33,000, si in regimu sa se impoterasca a raspunde dreptu premie 1) pentru pui de lupu a) deca s'au prinsu fara lupoia, 2 f., b) deca cu lupoia 4 f. v. a.; 2) pentru lupi mari 5 f., 3) pentru lupoie mari 8 f., 4) pentru unu puiu de ursu 5 f., 5) pentru unu ursu celu putinu de unu anu 8 f., 6) pentru o ursoica celu putinu de unu anu 10 f., observandu-se mesurile normative de precautiune; II. sa se recuire in regimu a constringe comunele la cotropirea cu deadinsulu a fereloru, cu acelu adausu, ca si porcii selbatici vinu a se privi ca fere.

(Propunerea lui Gull dara numai in stilu si forma e deosebita de a lui Thiemann);

Budacker: Aline'a 2 sa sune asiá: Inalt'a dieta incuviintieza recerinti'a, dar totdeodata exprime dorinti'a, ca in regimu propunerile privitoare atatu la catimea premieloru, catu si la adeverat'a impuinare a fereloru sa binevoiesca a le substerne celei mai deaprobe diete.

La votare recerinti'a de 33000 f. v. a. se 'ncuviintieza;

propunerea lui Thiemann se prime-sce.

### „Titlulu 12. „Contributiuni.“

Prelimate cu 1168 fl., si

### „Titlulu 13. „Spese diverse,“

aretate in summa de 3000 fl.,

se recomanda spre applacitare fara nicio observatiune.“

Neinsinuandu-se nimenea la cuventu, aceste doue titule se primescu fara desbateri.

Asemenea se prime-sce fara desbateri recerinti'a preste totu de 175,528 fl. v. a.

## Coperirea.

### Titlulu antaiu. „Venitulu din Realitati.“

Locatecu dela edificiulu fondului tieriei in Turd'a s'au insemnatu 260 fl. Asupr'a acestui postu n'avemu ce observá, dara se nasce intrebarea, ca ce s'au facutu cu venitulu altoru realitati ce suntu proprietatea tieriei, de cari se tinu si edificiele militare construite dincass'a provinciala de mai inainte, dupacum suna ordinatiunea locotenentia Nr. 4515-1855 si altele, caci unele s'au instrainatu estei destinatiuni. Apoi are fondulu tieriei si diverse asiá numite pretensiuni de constructiuni pentru anticipari prestate sa incaseze, cari inca nu se afla asiediate intre mediele coperitoare specificate.

Deci comitetulu ia ansa a face urmatoarea propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiesca a dreptá la inaltulu regimu cererea, ca inaltu aceluasi sa-i placa:

I. a presentá proximei diete unu c o n s p e c t u c o m p l e t u

a) preste tote obiectele reali, ce au trecutu in proprietatea tieriei.

b) preste tote pretensiunile, la cari e indreptatita tier'a in urm'a anticipariloru date din fondulu concurentiale.

II. a face cuvenitele dispositiuni, ca chiriile restanti din an. 1849 dela edificiele mai inainte provinciali, anume a edificiului cancelariei aulice (cumperatu de tierra cu 82,000 f., dupa altisemulu rescriptu din 25 Iuniu 1760), alu Guvernului si alu Tabulei regie judeciarie, sa se licide in favorea fondului concurentiale si sa se petreca in venitele acoperitoare ale aceluia.“

C o d r u D r a g u s i a n u intréba, in sa pretardiu, pre refert. comit., pentru ce nu s'a luat in titlulu acest'a ce-va despre dominiile, ce le-au avutu Tranni'a pana la an. 1848, precum si despre fondulu asiá numitu domesticalu; Presied. in sa, dupace s'a enunciatu odata, ca nu va sa vorbe-sca nimenea, nu-i mai pote dá cuventu. Cu tote acestea apoi Referint. S c h u l e r — L i b l o y raspunde intr'o cuventare, carea in protocoalele stenografice cuprinde 25 foi. Liniamentele acestui respunsu suntu, ca dominiile numai in idea erau ale tieriei, ear adeverat'a si deplin'a loru folosire competeá principelui, faceau—cum s'aru dice astadi—o parte din list'a lui civila. Dominiile acestea in sa prin patent'a imp. asiá numita de aviticitate dto 29 Maiu 1853 au trecutu in posesiunea deplina a posessoriloru loru, prin urmare si in deplin'a posesiune a coronei incesi, si apoi devenira contopite cu averea statului preste totu.—Apoi da o deslucire asupr'a venituriloru statului din aceste dominie, care preste totu se arata forte mici, asiá incatu tier'a, chiaru si candu le aru administrá ea, n'aru trage din ele vreunu folosu insemnatu. — Asemenea sta si cu fondulu domesticalu. De ca spesele administratiunei in Tranni'a aru fi sa le porte acestu fondu, adica deca autonomi'a Tranniei aru pretinde, ca din totu cuantulu dárei sa se scóta 16 1/2 ‰, apoi acést'a aru face pe anu cam 1/2 mill., pecandu statulu cheltuiesce pentru administratiunea tranna mai 1 1/4 mill.; si asiá Tranni'a fatia cu statulu este ca unu negociatoru seracu fatia ce unu companistu bogatu, langa care are tota caus'a a se lipi catu de strinsu, dar nici decatu a se desface de cátra densulu.

La votare partea II. din titlulu 1. se prime-sce dupa propunerea comitetului.

### „Titlulu 2. „Interese din capitale active.“

Perceptele mai pre largu specificate in preliminaru arata sum'a de 16,679 f. si are sa se petreca in coperire.

Titlulu 3 cu 320 fl. incasati din vendiarea realitatiloru si

Titlulu 4 cu diversele venituri aretate in cassa in parati cu 20,000 f. asemenea propunemu sa se asiedie in coperire.

Asiá dara se arata

Recerinti'a in summa de — 175,528 f.

Coperirea in summa de — 37,259 f.

Lips'a necoperita — 138,269 f.

Deci fiinduca se recere mai 1 xr. adausu, spre a se infintiá summ'a de 28,000 f., trebuie sa se sustina arunculu proiectatu in propusatiunea regimului cu 5 xr. de fiorinu.“

Aline'a 1, 2 si 3 se prime-scu fara desbateri.

### „Propunere finala.

I. „Inalt'a dieta sa binevoiesca a radicala conchisu proiectulu de lege respectivu in urmatoriulu cuprinsu:

#### Articululu I.

Spesele totali ale fondului concurentiale alu tieriei pre anulu 1865 se aplicada in summ'a de 175,528 f. v. a.

## Articolul II.

Spre acoperirea părții în summ'a de 37,259 f. a speselor totale, care nu se poate acoperi din veniturile proprii ale fondului țerei preliminate cu 138,869 f., se va escrie și scote pre anul 1865 aruncatur'a de 5 xr. pre fiecare fiorinu alu contribuției directe imperatesei (exceptionandu-se in sa adausulu extraordinariu).

II. Inalt'a dieta sa binevoiesca a dispune, că prin cancelulu dietale sa se reunisca toate propunerile conchise la diversele titluri intru o reprezentatiune speciala și pre acest'a sa o substerna de odata cu proiectulu de lege spre altisim'a luare la cunoscentia și consideratiune.

**Comitetulu finantiariu.**

Sabiiu in 28 Septembrie 1864.

**Iosifu Trausch**, m. p.  
presedintele comitetului.

**Fridericu Schuler-Libloy**, m. p.  
referinte.

La propunerea lui Rannicher că repres. regim. elaborarea prēmumiltei reprezentatiuni se predă aceluiași comitetu, care a preconsultatu obiectulu insusi.

Cu acestea siedinti'a se 'ncehia la 1<sup>3</sup>/<sub>4</sub> ore.

**Proiectulu de adresa alu casei deputatiloru**

senatulu nostru imperialu este unu actu prea momentosu, decâtu sa potemu trecepreste elu numai cu o simpla amintire. Elu nu este numai o parafraza, adica unu respunsu din alinea in alinea și din punctu in punctu la cuventulu de tron, că adress'a casei de susu, ci este o descoperire loiala, dar liberala și franca a tuturoru relelor și neajunselor, de cari patimesce imperiulu astadi. Si nici ca se potea accepta altu ce-va dela unu elaboratu, cu a cărui compunere fusese insarcinatu unu barbatu că **G i s k r a**. Adress'a printre siruri cuprinde marele adeveru istoricu, ce nu se potea repeti destulu, **c a r e u l u**, **p e n t r u d e a s e d e l a t u r á**, **t r e b u i e m a i n a i n t e c u n o s c u t u !**

Proiectulu de adresa, care credemu ca nu va suferi multe schimbări prin desbaterile publice, este urmatoriulu :

**Maiestatea Vóstra c. r. apostolica !**

Sublimulu cuventu, ce V'ati induratu Maiestatea Vóstra preagratiosu a-lu adressá reprezentatiei imperiului readunate, au atinsu cele mai grave interese ale imperiului.

Insemnatatea cea mare a cuvintelor rostitite de pe tron impune casei ablegatiloru indatorirea, de a substerne Maiestătii Vóstre cu supunere credincioasa, cu liberalitate veneratore și parerile sele despre marile cestiuni, de cari este miscatu imperiulu.

Afacerile comune ale regatelor și tieriloru imperiului, pentru a cărora pertractare constitutiunala fu conchiamata reprezentanti'a imperiului mai de aprópe că Senatu imperialu completu, voru aflá in cas'a ablegatiloru ingrijirea și seriós'a activitate, ce corespunde inaltei loru insemnatati. Acel'a-si zelu și aceea-si credintia in chiamarea nóstra se va pune și in afacerile senatulu imperialu redusu, a cărui activitate asceptati Maiestatea Vóstra sa urmeze nemijlocitu. Cas'a in sa se simte indatorata, a enuncia, ca activitatea normala, in totu anulu, a senatulu imperialu redusu este unu dreptu, basatu in constitutiune, a regatelor și tieriloru reprezentate intr'ensulu, ca in acest'a repetitiune normala se cuprinde o garantiá pentru referintiele loru constitutiunale dinlauntru, și ca de acela nu se potu lipsi, că sa nu remana ne'mplinite atatea probleme grave și urgenti ale legislatiunii loru comune.

Cas'a ablegatiloru trebuie sa deplóre cu dorere, ca intr'o parte mare a imperiului activitatea constitutiunala in ca nici ca s'au inceputu, ori s'au intreruptu de totu. Procederea resoluta a regimulu intru delaturarea acestoru impregiurári atátu de pagubitóre pentru interesele imperiului și ale locuitoriloru lui aru re'nviiá increderea și aru fi salutata din partea casei ablegatiloru cu mare bucuria.

Noi nutrimu speranti'a, ca intr'unu venitoriu nu departe in regatulu lombardo-venetianu va deliberá o reprezentantia provinciala esita din alegeri, și credemu ca este unu obiectu de seriós'a ingrijire pentru regimulu Maiestătii Vóstre, că diet'a Galitiei sa re'ncepa câtu mai curendu activitatea sea atátu de multu trebuincioasa pentru acestu regatu.

De inalta insemnatate pentru intregu imperiulu este și restabilirea referintieloru constitutiunale in ambe regatele Ungari'a și Croati'a. Cáci numai intru acest'a vede cas'a ablegatiloru calea, de a se esoperá câtu mai curendu cunoscentia adeveratelor trebuintie ale imperiului și ale tuturoru popóreloru lui, și a inlaturá dificultátile, ce stau in ca concursulu binefacatoriu alu tuturoru poteriloru pentru interesele imperiului și ale partiloru lui.

De aceea credemu a fi unu ce nedispensabilu, că sa se conchiame neamanatu dietele acestoru regate dupa incheierea

activitatiei presinte in afacerile senatulu imperialu completu. Cu acest'a se va intempina dorintia bine motivata și dreapta a aceloru tieri, și se va adeveri și intentiunea cea sincera a regimulu Maiestătii Vóstre, de a aduce in curendu la cócere fructele vietiei constitutiunale de statu din Austria in toate partile.

Noi avemu increderea, ca reprezentanti'a legala a acelor regate nu va fi straina de acea convictiune, ca pertractarea comuna a afaceriloru comune ale imperiului este de interesu pentru toti și se comanda in modu neevitabilu prin acestu interesu. Cas'a ablegatiloru la tempulu seu nu va intardiá, câtu pentru sine, a contribui, că pazindu-se neclintitu acestu principiu enuniatu in constitutiunea imperiului, aceloru tieri pe calea constitutiunala sa li se deá garantiile trebuincioase pentru autonomi'a loru in toate afacerile, ce suntu rezervate dietelor loru. Si deca iubirea patriei și cunoscentia chiara a intereselor statulu și ale locuitoriloru lui voru conlucrá de ambe partile, atunci va succede și opulu, la care a conlucrá dupa potintia noi credemu ca este datorintia sánta pentru totu insulu.

Cu simpatia intima urmarira popórele Austriei, precum toate evenimintele, ce atingu cas'a cea sublima și iubita cu credintia a Maiestătii Vóstre, asiá și intemplările, prin cari unu ilustru printiu imperatescu fu chiamatu, a fundá in parti indepartate ale lumii unu tron nou; fia, că ajutoriulu lui Domnedieu sa duca la succesu nobil'a lui vointia și ostentati'a lui cea plina de sacrificie !

Maiestatea Vóstra ati vestitu depe tron inalt'a valóre a pácei generale pentru Austria; și cas'a ablegatiloru crede, ca o pace assecurata, ce sa póte in sine garantiá durabilitatii, este o conditiune neevitabila pentru fericirea imperiului. A restabili și a consolidá o astfelu de pace pentru Austria, cas'a cunosce a fi o tinta neclatibila pentru guvernulu Maiestătii Vóstre.

Pacea cu Dani'a a pusu capetu terorisarei de multi ania ducatelor dela Elb'a, căror'a nu le fu iertatu a ajutá impreuna la scóterea loru de suptu acesta terorisare. Lupt'a ce precese— multiamita bravurei armatei și marinei de resbelu imperatescu— aduse armelor austriace lauri noi. Dar in ca nu e terminatu opulu, care Maiestatea Vóstra l-ati recunoscutu a fi obiectu de cea mai profunda miscare a Germaniei intregi, și pentru care au sangeratu fiii cei bravi ai Austriei; ducatele ascépta in ca regularea definitiva a afaceriloru lor, și cas'a ablegatiloru crede cu confidintia, ca Guvernulu imperatescu se va sili din toate poterile, a coroná opulu inceputu și va conlucrá impreuna cu confederatiunea germana, că ducatele sa ajunga la deplinulu loru dreptu in successiunea ereditaria și in organizarea independinte a trebiloru lor.

Pretiuulu celu mare alu aliantiei cu Prussi'a pentru rezultatele din resboiulu terminatu acum, cas'a ablegatiloru lu recunosce in cea mai mare mesura; cu toate acestea nu póte a nu-si esprime cea mai intima convictiune despre pretiuulu celu asemenea de mare, ce-lu are pentru Austria cultivarea loiala a referintieloru confederative fatia cu celelalte staturi ale federatiunii germane. De aceea ea va sa'utá cu bucuria toate silintiele Guvernulu Maiestătii Vóstre, ce tintescu la impedecarea tendintieloru separatistice anticonfederative, și prin reforme in constitutiunea federativa astringe și mai tare cordelele, ce unescu toate tierile Germaniei intru unu intregu mare și potinte.

Nefericitele eveniminte din regatulu Poloniei, ce trasera dupa sine aducerea de mesuri esceptiunale intr'o tíera a imperiului, ne umplu și pre noi de adunca intristare. Cas'a ascépta, ca Guvernulu Maiestătii Vóstre dupa indatorirea, ce i-o impune constitutiunea, va aretá motivele, din cari deveni de lipsa a se aduce și in parte a se sustiné și acum acele mesuri esceptiunale, precum și rezultatele, ce se castigara printr'ensele; dar nu póte suprima cea mai viua dorintia, că de cum-va pána acum acelea au fostu necesarie, in celu mai scurtu tempu sa nu mai fia.

Maiestatea Vóstra V'ati induratu a trage deosebit'a atentiune a senatulu imperialu asupr'a finantielor imperiului. Si in adeveru positiunea finantiala a imperiului este fórte seriós'a.

Spesele necurmatu intrecu veniturile, sarcin'a cea multu incordata a contributiunii cetatieniloru statulu mai nu mai suferu urcare, averea statulu e multu imputinata, folosirea continua a creditulu publicu și in ani de pace, trebuie sa traga dupa sine perplesiati grele și in fine crise nefericite. Cas'a ablegatiloru numai in dorintia de a crutiá, pentru restabilirea ecuilibrulu in economi'a de statu pentru unu tempu indepartatu, nu póte aflá garantiá destula, ca economi'a statulu se va ordná cu statornicia; ci mai vertosu crede, ca este unu pasu neaperatu de lipsa și singuru mantuitoru, a se face o re'ntórcere perfecta la strict'a regulare a speselor statulu dupa me-

sur'a veniturilor ordinaria—afara de casuri extraordinaria, — pentru de a se restabili acelu ecilibriu si a se aduce poteriile finantiale ale statului la acea reconsolidare, de care are lipsa imperiulu, pentru de a pastra' positiunea puterii sele si de a asigura fericirea sea dinlauntru.

Cu deosebire credemu a fi de neincungurata lipsa, ca dupa intentiunile enumerate de Maiestatea Vóstra inca in timpurile de mai nainte, sa se scada spesele pentru armata si marina, si acést'a, conducendu-se afacerile dinafara cu rezultat bun si privitoriu numai la interesele popóreloru austriace, se póte face fara periculu pentru imperiu. Asemenea si institutiunile modificate din viét'a publica a comuneloru si tieriloru permitu a se simplificá in modulu celu mai efectivu administratiunea statului.

Precum cas'a ablegatiloru aceste puncte de vedere la defigerea erogatelor le crede normative, asiá si proiectele de legi privitoré la regularea contributiunei directe in interesulu unei repartiri drepte si egale a greutáti dáriloru le va luá la seriósá apretuire. Deciderea asupr'a admissibilitáti si practicabilitáti, a se defigo preliminarulu statului pe a. 1866 nemijlocitu dupa alu an. 1865, cas'a se crede datóre a-lu rezervá pentru acelu tempu, candu in adeveru se va aduce propositiunea acelu preliminaru.

Computulu statului pentru an. 1862 se va luá din partea casei la esaminare constitutiunala; dar atare esaminare numai prin legea cea de multu anuciata la demandarea Maiestáti Vóstre asupr'a responsabilitáti ministriloru póte castigá adeverat'a sea insemnata, si cas'a ablegatiloru se crede datóre a enuciá limpede si resolutu, ca legea acést'a este un'a din cele mai urginti completári ale institutiuniloru constitutiunale din Austri'a.

Suferintiele cele grele, de cari patimesce iudistri'a in imperiu, parte mare suntu consecuti'a unor evenimente neevitabile; dar nu putinu contribuie si fluctuatiunea valutei, scumpirea capitalulu pentru toti ramiu economiei natiunale, produsa prin trebuinti'a creditulu publicu, apoi nesecuritatea, in carea se afla de mai multu tempu cestiunea positiunei comercialo-politice a Austriei fatia cu celelalte staturi ale Germaniei, si anume cu privire la espirarea cea aprópe a tratatulu din an. 1853.

De aceea cas'a ablegatiloru trebuie sa si deplóre, ca regimulu Maiestáti Vóstre inca totu nu e in stare de a propune rezultatele pertractárilor asupr'a acestei cestiuni. Cu tóte acestea noi asceptámu, ca marile pagube, ce le-au suferitu interesele austriace pe terenulu comercialo-politicu, prin desiertaciunea pertractárilor de pâna acum si ce-lu amenintia si de aci incolo, prin modificárele proiectate in legislatiunea vamala se voru poté imputiná. Ear de o pazire si inaintare mai eficace voru avé parte interesele economico-natiunale numai prin conducerea loru centrala in organismulu statulu, carea pân'acum lipsesce.

Insemnata drumurilor ferate cá medie de comunicatiune indemnara pre cas'a ablegatiloru inca in sesiunea din urma, a enuciá necesitatea unei legi nóue pentru concessiunea drumuriloru pe feru, prin carea nu numai ca se incuragiéza spiritulu de intreprinderi, ci si reprezentantiei imperiului la infiintiarea de linii nóue i se asigura influinti'a ce-i compete.

De aceea trebuie sa ne rogámu de nou cu veneratiune, cá Maiestatea Vóstra sa Ve indurati a insarciná regimulu, de a aduce o astfelu de propositiune inaintea senatulu imperiálu, ce este adunatu.

Proiectele de legi pentru estinderea retelei de drumuri ferate, apoi pentru inaintarea intereselor economico-natiunale preste totu, precum si celelalte propositiuni, ce cadu in competinti'a senatulu imperiálu completu, cas'a ablegatiloru le va luá la cea mai scrupulósa pertractare.

Cu privire la propositiunile, ce Maiestatea Vóstra le-ati propusu dejá senatulu imperiálu redusu, avemu inca speranti'a aceea, ca negociatiunile incepute cu Sántulu Scaunu voru inlesni si regularea legala a aceloru afaceri, ce cadu in sfer'a legislatiunei statului, care suntu atinse prin actele incheiate de Maiestatea Vóstra cu Sánt'a Sea in 18 Augustu 1855.

Maiestatea Vóstra! Imperatésca indurare si gratia, de care Maiestatea Vóstra V'ati induratu a ascurá pre membrii reprezentantiei imperiului, inaltia in noi toti sentimentulu credintiei pentru iubitu nostru Domnitoru; si precum din iubire cátra intrég'a patria amu enuciatu cu veneratiune si franchetia opiniunile, ce ne conducu, asiá cu neobosintia si consciintia ne vomu devotá opululu aceluia, pentru care ati cerutu Maiestatea Vóstra sfatulu si concursulu reprezentantiei imperiului. Fia mân'a cea binecuventátore a lui Domnedieu deasupr'a lui, cá sa prospereze spre onórea si marimea imperiului, spre glori'a Imperatulu lui, spre fericirea locuitoriloru lui!

Domnedieu sa Ve sustina, Domnedieu sa Ve scutéscá, Domnedieu sa Ve binecuvinte!

Prato beveram. p. Dr. Giskr'a m. p.

Preside.

Referinte.

### Dela Senatulu imperiálu.

In siedinti'a 8. (din 14/26 Nov.) a casei ablegatiloru se comunica mai antáiu rezultatulu alegeriloru facute in siedinti'a trecuta; apoi se impartiesce proiectulu de adresa, ce l'am reproducu mai susu, in tóta estensiunea lui; in fine se dá cetire la 3 proiecte de legi, unulu privitoriu la aperarea modeleloru, altulu privitoriu la summele, ce are a le plati statulu societáti maritime „Lloydulu austriacu“ pentru servitiile de posta pe mare, ce le face; alu treilea privitoriu la tacele, ce vinu a se plati pentru porturile austriace. La proponerea lui Herbst se alege pentru tóte acestea comitete de câte 9 membri din despartiaminte, si alegerea se si face dupa incheierea siedintiei.—

Siedinti'a 9. a casei ablegatiloru a fostu un'a din cele mai interesante: logele si galeriele tóte pline, ceste din urma indesnite, pe banc'a ministriloru, mai toti ministrii; cáci la ordinea dilei e desbaterea a supr'a adresei.

Dar nainte de acést'a ministerulu de comerciú aduce unu proiectu privitoriu la garant'ia intereselor pentru ca l'adire a drumulu feratu transsilvanu.

Referinte in caus'a adresei este, dupacum espuseramu mai susu, Dr. Giskra. Elu espune punctele de vedere, de care au fostu condusu comitétulu; apoi dupace dá o deductiune istorica despre lucrúile sevarsite sub ministerulu Schmerling, rezultatulu ratiunamentulu politicu, ce-lu desfasura, este, ca nai'a (corabi'a) statulu adeveratu ca nu merge indereptu, dar nici inainte, ci se invertesce intr'unu locu.

La desbaterea generala suntu inscrisi cá oratori: Mende contr'a adresei, Cont. Eugenu Kinsky, Berger, Skene, Obert si Sadil pentru.

Dr. Berger espune mai pe largu, ca tóta situatiunea Austriei cere o réntórcere dela sistem'a cea de pâna acum; de aceea si caracterulu adresei se cuprinde in dóne cuvinte: Cunoscinti'a de sine si réntórcerea. Apoi trecendu la politica esterióra a Austriei, demustra, ca ea singura s'a isolatu, asiá incátu acum nu e amica nici cu Franci'a, nici cu Enghiter'a, si póte la tempulu de nevoia nici cu Russi'a si Prussi'a; singurul amicu, ce i-a remasu, este cealalta Germania. Ear cátu pentru positiunea dinlauntru, densulu crede, ca devis'a regimulu: „Noi potemu asceptá!“ nu e adeverata. Déca noi cesti de dincolo de Leit'a vomu, cá popórele de dincolo sa parasésca castelulu loru celu vechiu si póte ici colea ruinosu, si sa intre in zidirea cea nóua constitutiunala; apoi trebuie sa ne ingrijimu, cá zidirea acést'a sa nu fia o coliba seraca, prin carea fluiera ventur le si bate plóia! Constitutiunea din Februariu e numai o schitia, precum se vede din legile cele multe ce ne lipsescu inca. Scaderile mai cu séma in administratiune atát'a suntu de mari, incátu mai se póte dice, ca Austri'a cea vechia pórtá totu negociulu seu de mai nainte, numai sub firm'a Austriei celei nóue. (Mare ilaritate.) Unde a dusu acést'a? Cáci s'au auditu si voci de acelea, ce diceau, ca rezultatulu acestoru incordári si opintiri nu e altu ce-va, decátu ca in loculu deficitulu absolutistescu s'a pusu celu constitutiunala. — Dupa aceea trece la finantiele statulu, care le afla de totu slabite, pentruca capitalulu industriei s'au absorbitu si s'au scumpitu p este mesura. In intielesulu tuturoru acestor'a e compusa si adresa, si de aceea o partinesce. In fine incheia cu ingeniós'a, dar malitós'a dicere a lui Fridericu celui mare din Prussi'a: ca ce mijlóce minunate are Austri'a! cáci ministrii eii de atáti'a ani lácrá la ruinarea eii, si inca totu nu si-au ajunsu scopulu! — Sa avemu grija, sa nu fia cu dicerea acést'a cá cu vinulu, care se face totu mai tare din ce 'nvechiesce! (Bravo-uri, aclamatiuni, ilaritate intrerumpu mai adeseori ingeniosulu cuventu.)

Dupace mai vorbe cu: Skene, Obert si Sadil, se trece dela desbaterea generala la cea speciala.

Cele dóne linee d'antáiu, precum si cele dóne constructiuni d'antáiu ale alineei 3 se priimescu mai cu unanimitate si fara desbatere; constructiunea 3 din aline'a 3 se priimesce cu mare maioritate, incontr'a eii ministrii, o particica a centrulu si ablegatii románi din Trani'a.

Cu acesteá siedinti'a se 'nchide, si continuarea desbaterei se lasa pe siedinti'a urmatóre.

Dupa sciri telegrafice 8 alinee din proiectulu de adresa s'au priimitu mai fara schimbári —

Vien'a in 18/30 Novembre. Astadi intrá in capitala intempinata cu cea mai mare onóre si bucuria o parte a trupelor, ce se réntorcu din resboiulu germano-danesu. Imbalzél'a este grandiósa; tóte stradele, prio care treceau bravii soldati, erau indesnite cu ómeni; pentru o feréstra se plátra 10, 20, 30 pâna la 50 f. — Maiestatea Sea Imperatulu bineventá corpulu oficieriloru si inspectiuná trupele. —

**Din Bucovina.** Sunt mii fericiți, a poté comunicá publicului nostru statutele Societáții literare române, ce s'a formatu in tíer'a vecina. Eata-le!

### Statutele

societáții pentru literatur'a și cultur'a româna din Bucovina.

#### Partea I.

Scopulu societáții și mijlócele ajungerei lui.

§ 1. Societatea se numesce: „Societate pentru literatur'a și cultur'a româna in Bucovina“, și are locul siederei in Cernautiu.

§ 2. Scopulu societáții este:

1) Latirea culturai nationale, intarirea, sprijinirea și dezvoltarea eii, in tóte ramurile sciintiale prin studii, prin elaborarea și edarea de opuri și de trataturi sciintiale, prin premii și stipendii pentru diferitele specialități de sciintia, arta și alte asemenea;

2) unu mijlocu de inlesnirea studiilor și unu centru de adunare pentru acei barbati, cari vréu sa urmaréscă ne'ntreuptu dezvoltaciunea literaturai române.

§ 3. Spre ajungerea acestui scopu voru serbí de mijloce:

1) Contribuirile anuale dela diferitii medulari și darurile, ce incurgu dela binefacatori;

2) interesele dela fondulu societáții;

3) folósele, ce se voru castigá prin tiparitul și vendiarea de opuri sciintiale și prin lucrările deosebite ale medularilor eii;

4) cărți din tóte ramurile literaturai;

5) foi periodice;

6) convorbiri taiatóre in directiunea sciintiala.

§ 4. Localitáțile societáții suntu in Cernautiu și voru fi deschise in tóta día pentru medularii eii.

§ 5. Sa'a de cetitu va avé astfelu de cărți și de foi periodice in limb'a româna și chiaru și in alte limbi, cari se voru aretá corespundiátóre scopului societáții.

#### Partea II.

Despre compunerea societáții.

§ 6. Spre a fi priimitu cine-va in societate și cá conditiune de a deveni medulariu alu eii se cere in generalu unu caracteru nepatatu. Societatea se compune din medulari fundatori, ordinari, corespundinti și onorari fára diferentia de nátiune și religiune. Toti medularii acesti'a voru priimi câte unu documentu de legitimare. Pentru priimirea cetátiilor neaustriaci cá medulari se cere invoirea acestui guvernu.

§ 7. Medulari fundatori suntu acei'a, cari depnu societáții odata pentru totdeun'a celu puținu o summa de 200 fl. v. a.

§ 8. Medulari ordinari suntu acei'a, carii au dreptulu seu propriu, și platescu anualu celu puținu doispredeice florini v. a. inainte in rate lunarie, trilonarie, semestrale séu pe totu anululu deodata. Obligatiunea loru tine numai unu anu de díle, carea trece tacendu și in anululu viitoriu, déca nu-si dechiara in scrisu esirea cu trei luni inainte.

§ 9. Medularii fundatori și ordinari au acelesi drepturi.

§ 10. Medulari corespundinti ai societáții suntu acei'a, carii se voru denumi de adunarea generala in urm'a propune ei unui medulariu alu societáții. Acesti medulari nu voru plati taxa; se cere in sa fia barbati cu capacitate și inchnati scopului societáții.

§ 11. Medularii onorari se denumescu de adunarea generala pe temeulu doveditu de capacitate, de inalt'a positiune și de alte merite personale. Ei nu suntu obligati la contribuire.

§ 12. Ver-cine, care aduce societáții unu daru insemnatu, se numesce binefacatoriulu eii.

§ 13. Societatea va avé unu sigilu, care va portá de inscriptiune numele ei, precum și o cassa (vistieria), unde se va pastrá averea eii in bani și hartii de valóre, și va fi provediuta cu dóue chiei. (Va urmá.)

#### Varietáti și noutáti de dí.

(Distinctiune.) Maiestatea Sea Sau induratu a radicá pre Vice-presiedintele tablei reg. din Muresiu-Osiorheiu și alu dietei tranne Ioanne Alduleanu, cá cavaleru alu ordinului corónei de feru de class'a III, la statulu de cavaleru.

Imprumutulu celu nou austriacu de 25 mill. in 11/23 Novembre ajunsese mai la 51 mill., va sa dica intrecuse de dóue ori summa receruta, — unu testimoniu imbucuratoriulu atátu pentru bunastarea austriaciloru, cátu și pentru increderea ce o au privatii in regimu. Dupa scirile cele mai nóue acestu imprumutu au ajunsu la 51,018,600 f. Intre altii au asemnatu si Mai. Sea Imperatulu 300,000 f. (O familia de pitici.) De presinte petrece in Londr'a o familia piticéscă: generalulu Tom Thumb de 31 policari, sot'a lui de 29 policari, și copilulu loru, care in etate de 11 luni cumpanesce 9 puncti.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

## Prospectu politicu.

Dupa pacea vienesa Prus si 'a totu mai multu ese la ivire cu planurile sele, de a anectá, séu celu puținu de a tiné incurcate ducatele Schleswig-Holstein cátu-va tempu. Ea adica immultiesce totu intinsu trupele sele in aceste ducate preste cele saxonese și hanoverane, ce suntu comondate acolo din partea bundului, și pre care ea va sa le departeze in g díle.—Bundu-lu tine siedintie straordinarie și e'n cea mai mare confusiune.—Se poté présesne, cá in curendu sa audimu de ciocniri intre Prussi și ceilalti Germani.

In Itali'a mergu lucrurile cursulu loru firescu; manoperele finantiale se voru face, capital'a se va transpune.—Generalulu Türr, pusu de fostulu ministru de resbelu in disponibilitate, erá sa se repuna in demnitatea sea, in sa pe lánnga conditiunea de a nu se mai amestecá in politica; Türr refúsá acésta conditiune și-si cerú dimissiunea, carea regele in fine i o sí dete, lasandu-i in sa uniform'a de generalu și titlulu onorariu de adjutante alu regelui.

Nr. 43—1

#### Concursa.

La scól'a populara româna ortodoxa din Vidr'a de susu, Cerculu Campeni, Comiatu Alb'a-Iuli'a, sa cere unu Invetiatoriu cu salariu anualu 140 fl. v. a. quartiru liberu și lemne pentru incalditu.

Pentru acestu postu sa deschide concursu pana in 1 Decembre a. c. st. v. Doritorii de alu ocupá au atrimite in Campeni la scaunulu Protopopescu pre lánnga petitiune timbrata cu 50 cruceri,

a) Atestatu ca au absolvatu cu sporiu gimnasiulu micu, séu celu puținu 4 clase normale și cursulu pedagogicu in Sabiiu cu sciintia cantariloru bisericesci.

b) Atestatu de portarea morala și

c) Atestatu de botezu ca e de religiunea gr.-orientala.

Campeni 16 Novembre 1864.

Inspectorulu scol. distr. din Protop. Campeni.

Ioann Patitia m. p.

Nr. 41—2

#### Concursa.

Pentru ocuparea stafuniloru invetiatoresci, din opidulu montanu Ros'a, și comun'a Abrudu-satu, se deschide concursu, pâna la 30 Novembre a. c. st. v.

Emolumentele pentru fiacare statiune, suntu 120 fl. v. a. cortelu liberu, lemne de focu, și jumetate de parte, din venitelesu cantoriei.

Doritorii de a ocupá unulu din aceste posturi, provediendu-si cererea, cu Atestatu despre absolvarea studiiloru sciintifice, și pedagogice, despre portarea morala, despre cunoscintia cantariloru bisericesci, și ca este de confessiunea ortodoxa; au de a o asterne la subscrisulu, pâna la terminulu mai susu prefíptu, spre a se poté asterne Escellentiei Sele présantitului D. Episcopu diecesanu, spre parintésc'a intarire. Abruda in 5 Novembre 1864.

Inspectorulu sc. gr. or. din Protopopiatulu Zlatnei de josu.

Ioanne Gallu m. p.

Adm. protop.

Nr. 40—3

#### EDICTU.

Prin care Ann'alu Simeonu Morariu din Ludosiu, Scaunulu Mercurei, care cu necredintia au parasitu pre legiuitulu eii barbatu Sofroniu Maniu din Apoldu mare, fara a se sci loculu aflárei eii, se provóca prin acést'a, cá in terminu de 6. luni dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea Scaunului protopopescu subscrisu, cáci la din contra, procesulu incamínatu se va otári și fára de déns'a in intielesulu S. S. Canóne bisericesci. Sabiiu in 1 Octobre 1864.

Petru Badila, m. p.

Prot. gr. res. alu Mercurei.

Nr. 42—1

#### Anonciu.

Priimindu subscrisulu negociatori'a de sub firm'a Costantinu Bardosi in Muresiu-Osiorheiu sub firm'a sea, are lipsa de 2 invetiacei, carii pre lánnga calitáțile de a fi absolvitu un'a clasa reala, séu gimnasiala, sa cunósca limb'a româna și magiara.

Doritorii de a intr'a suntu rogati a tramite epistolele loru francate in restempu de 4 septemáni la M.-Osiorheiu.

Ioann Bardosi m. p.

Negotiatoriu de márfuri de moda.

**Comentariu** la pré'nalt'a Patenta din 21 Iuniu 1854, parte a I. și parte a II. — lucratu pentru poporulu românu de Ioanne Puscaru Administratoru comitatensu — și se afla de vendiare in tipografi'a diecesana ambe brosiurate cu 1 fl. 50 xr. v. a.

Editar'a și tipariulu tipografiei diecesane.